



ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ



Ευπραξία (Αίθρα) ΜΑΡΙΑ
Καθηγήτρια Περιβαλλοντικού δικαίου
Πολυτεχνείου Κρήτης

➤ **ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ**



➤ **Η ΣΧΕΣΗ ΤΩΝ Α.Π.Ε. ΜΕ ΤΗΝ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**



Είναι συνδυασμός δυο παραμέτρων: οικονομική ανάπτυξη Και περιβάλλον

Α.Π.Ε.

Σηματοδοτούν μια διαφοροποιημένη προσέγγιση του τρόπου παραγωγής της ενέργειας

Συνιστούν έκφραση της αρχής της β.α.

Εμπεριέχουν μια ισοστάθμιση μεταξύ της περιβαλλοντικής προστασίας και της κοινωνικοοικονομικής ευημερίας

Συμβάλλουν στην πραγμάτωση και των τριών πυλώνων της β.α.

Εντάσσονται στο χώρο συνύπαρξης της ενεργειακής πολιτικής & της πολιτικής προστασίας του περιβάλλοντος

Υπηρετούν τη γενικότερη στρατηγική της β.α. και προϋποθέτουν την κοινωνική συναίνεση και αποδοχή



Ο ΤΟΜΕΑΣ ΤΩΝ Α.Π.Ε. ΣΤΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ

❖ Στο Διεθνές Δίκαιο

- ❑ Σύμβαση-Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για τις κλιματικές αλλαγές
- ❑ Πρωτόκολλο του Κιότο
- ❑ Συμφωνία του Παρισιού

❖ Στο Δίκαιο της ΕΕ

- ❖ Οι Α.Π.Ε. αναγορεύονται σε τομέα προτεραιότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο
 - ❑ αρχικά της Οδηγίας 2001/77 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και πλέον των νεότερων οδηγιών ΚΑΘΩΣ και
 - ❑ της απελευθερωμένης αγοράς της ηλεκτρικής ενέργειας

❖ Στο Εθνικό Δίκαιο

- ❖ από το 1994 και εφεξής, υπό την έννοια της αντιμετώπισής τους και ως ειδικότερου τομέα της ενέργειας, αλλά και στο πλαίσιο της απελευθερωμένης αγοράς της.



ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΤΟ ΕΝΩΣΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

- Η ΕΕ θέτει σε υψηλή προτεραιότητα την προώθηση των Α.Π.Ε. διότι αυτές συμβάλλουν :
 - ❖ στην ενίσχυση της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού και στην ελάφρυνση των περιβαλλοντικών πιέσεων από τα συμβατικά καύσιμα.
- Μετά δε την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία και την πρόθεση απεξάρτησης της ΕΕ από τα ρωσικά ορυκτά καύσιμα πολύ πριν το 2030, η προώθηση της ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ είναι πιο έντονη με στόχο να καλύψει αυτή περίπου έναν συλλογικό στόχο της τάξης του 45% σύμφωνα με το σχέδιο REPowerEU.
- Στην ΕΕ έχει δημιουργηθεί εδώ και πολλά χρόνια ένα αξιοσημείωτο νομοθετικό ευρωπαϊκό πλαίσιο, που αποσκοπεί στην ενίσχυση της χρήσης των Α.Π.Ε.



ΤΑ ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΕΝΩΣΙΑΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

- οι Οδηγίες για την απελευθέρωση της αγοράς της ηλεκτρικής ενέργειας,
- η Οδηγία 2001/77/ΕΚ για την προώθηση της ηλεκτροπαραγωγής από Α.Π.Ε.,
- η Οδηγία 2002/91/ΕΚ για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων,
- η Οδηγία 2003/30/ΕΚ για την προώθηση της χρήσης των βιοκαυσίμων ή άλλων ανανεώσιμων καυσίμων στις μεταφορές καθώς και
- η Οδηγία 2003/87/ΕΚ για την εμπορία ρύπων, που τροποποιήθηκε ήδη με την οδηγία 2018/410/ΕΕ.



- Η Οδηγία 2009/28/ΕΚ σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και την τροποποίηση και συνακόλουθη κατάργηση των οδηγιών 2001/77/ΕΚ και 2003/30/ΕΚ (RED I).
- Η Οδηγία 2018/2001/ΕΚ για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (αναδιατύπωση, RED II) και η πιο πρόσφατη Οδηγία 2023/2413/ΕΚ για την προώθηση της ενέργειας από ΑΠΕ (RED III).
- Η Οδηγία 2010/31/ΕΚ για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων (αναδιατύπωση της Οδηγίας 2002/91/ΕΚ) καθώς και η Οδηγία 2018/844 για την τροποποίηση της οδηγίας 2010/31/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων και της οδηγίας 2012/27/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση, όπως και η πλέον πρόσφατη οδηγία 2023/1791/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση.



- Το νομοθετικό σύστημα-πλαίσιο της ΕΕ περιλαμβάνει και διατάξεις, που αναφέρονται σε ζητήματα εξοικονόμησης ενέργειας όχι γιατί αυτός ο τομέας εμπεριέχεται στον τομέα των Α.Π.Ε., αλλά διότι πολλές διατάξεις της σχετικής οδηγίας υποστηρίζονται από τεχνολογίες Α.Π.Ε. Άλλωστε η εξοικονόμηση ενέργειας συνιστά ανεξάρτητο τομέα, εκείνο της διαχείρισης της ενεργειακής ζήτησης.
- Η έντονη αυτή κινητικότητα που παρουσιάστηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση τα τελευταία χρόνια, ενθάρρυνε εν τέλει τα κράτη μέλη να εισάγουν και να καθιερώσουν ένα σύγχρονο νομοθετικό πλαίσιο για την προώθηση των Α.Π.Ε. στα εθνικά τους δίκαια.



- Η ίδια ώθηση δόθηκε μάλιστα και από τη νομολογία του ΔΕΚ με την απόφαση της 13ης Μαρτίου 2001 στην υπόθεση C-379/98 PreussenElektra.
- Παρακάτω παρουσιάζονται ιστορικά και συνοπτικά οι Οδηγίες 96/92/EK, 2003/54/EK, 2009/72/EK, 2012/27/EK και 2019/944/EK για την απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας καθώς και η Οδηγία 2001/77/EK για τις ΑΠΕ, η οποία αντικαταστάθηκε από τη μεταγενέστερη Οδηγία 2009/28/EK, η οποία αναδιατυπώθηκε με την Οδηγία 2018/2001/EK, η οποία αντικαταστάθηκε με την Οδηγία 2023/2413/EK.



ΟΙ ΟΔΗΓΙΕΣ 96/92/ΕΚ ΚΑΙ 2003/54/ΕΚ

- Η Οδηγία 96/92/ΕΚ τέθηκε σε ισχύ στις 19/2/1997 και σε αυτήν διατυπώνονται οι βασικές αρχές για την παραγωγή, μεταφορά και διανομή της ηλεκτρικής ενέργειας.
- Η Οδηγία 96/92 καταργήθηκε από 1-7-2004 με την Οδηγία 2003/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Ιουνίου 2003. Η οδηγία αυτή, που ρύθμιζε τα ζητήματα της απελευθερωμένης αγοράς της ενέργειας, έχει τίτλο «σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και την κατάργηση της Οδηγίας 96/92/ΕΚ». Η ισχύς της έληξε στις 2-3-2011 και καταργήθηκε ρητώς με την Οδηγία 2009/72 της οποίας η ισχύς έληξε στις 31-12-2020.



- Σύμφωνα με το άρθρο 1 της οδηγίας 2003/54 θεσπίστηκαν κοινοί κανόνες που αφορούν την παραγωγή, τη μεταφορά, τη διανομή και την προμήθεια της ηλεκτρικής ενέργειας.
- Επίσης, ορίστηκαν οι κανόνες σχετικά με την οργάνωση και λειτουργία του τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας, την πρόσβαση στην αγορά, τα κριτήρια και τις διαδικασίες που ισχύουν για τις προσκλήσεις προς υποβολή προσφορών και τη χορήγηση αδειών καθώς και για την εκμετάλλευση των δικτύων.



- Βέβαια, και η ισχύς της Οδηγίας 2003/54 έληξε στις 2-3-2011 και καταργήθηκε ρητώς με την **Οδηγία 2009/72** σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας. Ας σημειωθεί όμως, ότι και η ισχύς αυτής της τελευταίας Οδηγίας έληξε στις 31-12-2020, οπότε και εκδόθηκε νέα Οδηγία.
- Πρόκειται για την **Οδηγία (ΕΕ) 2019/944** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2019, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας.



ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ ΑΠΕ- Η ΟΔΗΓΙΑ 2001/77 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΕ.

- Σκοπός της Οδηγίας είναι η προαγωγή της αύξησης της συμβολής των ΑΠΕ στην εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και η δημιουργία βάσεων για ένα μελλοντικό κοινοτικό πλαίσιο στον τομέα αυτό.
- **Νομική βάση** της Οδηγίας είναι μόνον το άρθρο 175 ΣυνθΕΚ, γεγονός που την κατατάσσει στις αμιγώς περιβαλλοντικές οδηγίες. Επομένως, η κύρια συνιστώσα της οδηγίας είναι η περιβαλλοντική προστασία και όχι η εναρμόνιση των εθνικών εννόμων τάξεων σχετικά με την προώθηση μέτρων ΑΠΕ.



- Στο προοίμιο της οδηγίας αναλύεται διεξοδικά ο ρόλος των ΑΠΕ και η συμβολή τους στην προστασία του περιβάλλοντος αλλά και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Η προώθηση της ηλεκτρικής ενέργειας, που παράγεται από ΑΠΕ, αναγορεύεται σε υψηλή προτεραιότητα για την Κοινότητα και ως μέσο ταχύτερης επίτευξης των στόχων του Πρωτοκόλλου του Κιότο και της Σύμβασης-πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για τις κλιματικές μεταβολές.
- Τα κράτη μέλη καλούνται να θεσπίσουν εθνικούς ενδεικτικούς στόχους για την κατανάλωση ενέργειας, που θα παράγεται από ΑΠΕ. Υπογραμμίζεται μάλιστα ότι οι ενδεικτικοί αυτοί εθνικοί στόχοι θα πρέπει να συνάδουν με το συνολικό ενδεικτικό στόχο του 12% της ακαθάριστης εγχώριας κατανάλωσης ενέργειας έως το 2010, όπως προβλέπεται και στη Λευκή Βίβλο. Ειδικότερα για την Ελλάδα το ποσοστό διείσδυσης των ΑΠΕ έπρεπε να αγγίζει το 20.1% για το έτος 2010.



- Με το άρθρο 5 της Οδηγίας εισάγεται ένας καινούργιος θεσμός, αυτός της εγγύησης προέλευσης της ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ. Τα κράτη μέλη φροντίζουν για την έκδοση εγγύησης προέλευσης της ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ κατόπιν αιτήσεως, με βάση αντικειμενικά, διαφανή και αμερόληπτα κριτήρια καθορισμένα από αυτά, το αργότερο μέχρι τις 27 Οκτωβρίου 2002.
- Η εγγύηση προέλευσης προσδιορίζει την πηγή και τον τρόπο παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, τις ημερομηνίες παραγωγής, την ισχύ (στην περίπτωση των υδροηλεκτρικών σταθμών) και γενικά συνιστά απόδειξη παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ. Αυτές οι εγγυήσεις προέλευσης θα πρέπει να αναγνωρίζονται αμοιβαία από τα κράτη μέλη.



- Η αξιολόγηση του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου που διέπει τις διαδικασίες χορήγησης αδειών εγκαταστάσεων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ διεξάγεται από τα κράτη μέλη με σκοπό :
- τον περιορισμό των κανονιστικών και μη κανονιστικών εμποδίων στην αύξηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ,
- την ορθολογικοποίηση και την επιτάχυνση των διαδικασιών στο ενδεδειγμένο διοικητικό επίπεδο, και
- τη διασφάλιση αντικειμενικών, διαφανών και αμερόληπτων κανόνων, στους οποίους να λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι ιδιαιτερότητες των διαφόρων τεχνολογιών, που συνδέονται με τις ΑΠΕ.
- Σημειώνεται ότι η προθεσμία συμμόρφωσης με την Οδηγία 2001/77 ήταν μέχρι τις 27-10-2003.



Η ΟΔΗΓΙΑ 2009/28/ΕΚ

σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές
και την τροποποίηση και τη συνακόλουθη κατάργηση των οδηγιών
2001/77/ΕΚ και 2003/30/ΕΚ

- Οι συνεχείς εξελίξεις στον τομέα των ΑΠΕ οδήγησαν την ΕΕ στην έκδοση μιας νεότερης Οδηγίας για τις ΑΠΕ : την 2009/28/ΕΚ.
- Με την Οδηγία αυτή καταργούνται οι προγενέστερες Οδηγίες 2001/77/ΕΚ και η 2003/30/ΕΚ για τα βιοκαύσιμα
- Επιπρόσθετα, εισάγονται πλέον υποχρεωτικοί στόχοι για τα κράτη-μέλη, σύμφωνα και με το οικείο παράρτημα Ι



- Μετά από ένα αναλυτικότατο προοίμιο 97 σημείων, η Οδηγία αναπτύσσεται σε 29 άρθρα και 6 Παραρτήματα.
- Στο προοίμιο αναλύονται όλες οι εξελίξεις στον τομέα των ΑΠΕ και υπογραμμίζεται εμφατικά ή σύνδεσή τους τόσο με την κλιματική αλλαγή, όσο και με την εξοικονόμηση ενέργειας στον κτιριακό τομέα καθώς και με άλλους κομβικούς τομείς του περιβάλλοντος.
- Σύμφωνα με το **άρθρο 1** της νέας οδηγίας θεσπίζεται κοινό πλαίσιο για την προώθηση της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.
- **Τίθενται υποχρεωτικοί εθνικοί στόχοι** για το συνολικό μερίδιο ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας και το μερίδιο ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στις μεταφορές.



- Καθορίζονται κανόνες για τη στατιστική μεταβίβαση μεταξύ κρατών μελών, για κοινά έργα μεταξύ κρατών μελών και με τρίτες χώρες, τις εγγυήσεις προέλευσης, τις διοικητικές διαδικασίες, την πληροφόρηση και την κατάρτιση και την πρόσβαση στο δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας για ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές. Τέλος,
- Καθιερώνονται κριτήρια αειφορίας του περιβάλλοντος για τα βιοκαύσιμα και τα βιορευστά.



- Πλην των άλλων, ιδιαίτερο ενδιαφέρον εμφανίζει και το άρθρο 13 με τίτλο **Διοικητικές διαδικασίες, κανονισμοί και κώδικες.**
- Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι εθνικοί κανόνες σχετικά με τις διαδικασίες έγκρισης, πιστοποίησης και χορήγησης άδειας, που εφαρμόζονται στους σταθμούς και τις συνδεδεμένες υποδομές δικτύων μεταφοράς και διανομής για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, θέρμανσης ή ψύξης από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, και στη διαδικασία μεταποίησης της βιομάζας σε βιοκαύσιμα ή άλλα ενεργειακά προϊόντα να είναι αναλογικοί και **αναγκαίοι.**



Άρθρο 27- Μεταφορά στις εθνικές έννομες τάξεις

- Με την επιφύλαξη των άρθρων 4 παράγραφοι 1, 2 και 3 (*εθνικά σχέδια δράσης για την ανανεώσιμη ενέργεια*), τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την οδηγία 2009/28 έως τις 25 Δεκεμβρίου 2009.



➤ Αξίζει να σημειωθεί ότι η Οδηγία 2009/28 τροποποιήθηκε με την Οδηγία 2015/1513 με την οποία, εκτός των άλλων, διατυπώθηκαν και νέοι ορισμοί, όπως : «αμυλούχα φυτά», «λιγνοκυτταρινούχες ύλες», «μη εδώδιμες κυτταρινούχες ύλες», «ανανεώσιμα υγρά και αέρια καύσιμα κίνησης μη βιολογικής προέλευσης», «κατάλοιπα από τη γεωργία, την υδατοκαλλιέργεια, την αλιεία και τη δασοκομία», «βιοκαύσιμα και βιορευστά χαμηλού κινδύνου έμμεσης αλλαγής στη χρήση γης». Οι νέοι αυτοί ορισμοί εισήχθησαν στην εθνική νομοθεσία με το ν. 4546/2018 που επέφερε σχετικές τροποποιήσεις στον ν. 3468/2006.



- Αργότερα για λόγους σαφήνειας εκδόθηκε η Οδηγία 2018/2001/ΕΚ για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, που αποτελεί αναδιατύπωση της 2009/28.
- Σύμφωνα με το άρθρο 1 της Οδηγίας αυτής θεσπίζεται κοινό πλαίσιο προώθησης της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Τίθεται ένας δεσμευτικός ενωσιακός στόχος για το συνολικό μερίδιο ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας της Ένωσης το 2030.



Καθορίζονται επίσης κανόνες για τη χρηματοδοτική στήριξη της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές, την αυτοκατανάλωση παρόμοιας ηλεκτρικής ενέργειας, για τη χρήση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στους τομείς θέρμανσης, ψύξης και μεταφορών, την περιφερειακή συνεργασία μεταξύ κρατών μελών και με τρίτες χώρες, τις εγγυήσεις προέλευσης, τις διοικητικές διαδικασίες, την πληροφόρηση και την κατάρτιση. Τέλος, καθιερώνονται κριτήρια αειφορίας και μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου για τα βιοκαύσιμα, τα βιορευστά και τα καύσιμα βιομάζας.



- Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει η θέσπιση της νομικής οντότητας «κοινότητα ανανεώσιμης ενέργειας», η οποία αποτελεί τη νομική βάση ίδρυσης στις εθνικές νομοθεσίες των «ενεργειακών κοινοτήτων». Στη χώρα μας ισχύει για το ζήτημα αυτό ο Ν. 4513/2018, όπως ισχύει.
- Με το άρθρο 3 της Οδηγίας 2018/2001/ΕΚ τίθεται δεσμευτικός συνολικός στόχος σε επίπεδο ΕΕ για το 2030. Έτσι, προβλέπεται ότι τα κράτη μέλη διασφαλίζουν συλλογικά ότι το μερίδιο της ενέργειας από ΑΠΕ στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας της Ένωσης ανέρχεται το 2030 σε τουλάχιστον 32 %.



- Στην Ελλάδα με την υπ' αριθμ. 4/23.12.2019 Απόφαση του Κυβερνητικού Συμβουλίου Οικονομικής Πολιτικής (ΦΕΚ Β'4893) κυρώθηκε το **Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ)** [National Energy and Climate Plan (NECP)].
- Σημειώνεται ότι ειδικότερα για τις ΑΠΕ τέθηκε στόχος για μερίδιο συμμετοχής κατ' ελάχιστον στο 35% αντί του 31% που είχε τεθεί στο αρχικό σχέδιο.
- Σήμερα όμως ισχύει η τροποποίηση της οδηγίας 2018/2001, η νέα οδηγία με τις ΑΠΕ 2023/2413/ΕΚ που ενσωματώνει τόσο την Πράσινη Ευρωπαϊκή Συμφωνία και το στόχο για κλιματική ουδετερότητα, όσο και τη νέα στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα.



- Η διαχρονική εξέλιξη και οι διαφορές των Οδηγιών για την προώθηση των ΑΠΕ
- Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφερθεί η διαχρονική εξέλιξη και οι διαφορές των Οδηγιών για την προώθηση των ΑΠΕ :
- Οδηγία (ΕΚ) 2009/28 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23^{ης} Απριλίου 2009 σχετικά με την προώθηση της ενέργειας από ΑΠΕ (RED I)
- Οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2018 για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (RED II).
- Οδηγία (ΕΕ) 2023/2413 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Οκτωβρίου 2023 για την τροποποίηση της οδ. 2018/2001, του καν. 2018/1999 και της οδ. 98/70 όσον αφορά την προώθηση της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (RED III).



- Διαφορές των Οδηγιών :
- 2009/28, RED I 2018/2001, RED II 2023/2413, RED III
- Η RED I (πρώτη έκδοση της οδ. ΑΠΕ) παρείχε ένα γενικό πλαίσιο για την προώθηση των ΑΠΕ στην ΕΕ, ενώ εισήγαγε κριτήρια αειφορίας για τα υγρά βιοκαύσιμα μόνον.
- Η RED II (δεύτερη έκδοση της οδ. ΑΠΕ) περιλάμβανε περισσότερες απαιτήσεις από την RED I με μεγαλύτερο πεδίο εφαρμογής. Σημαντική προσθήκη η αύξηση του μεριδίου ΑΠΕ στις μεταφορές (για μείωση των εκπομπών και προώθηση χρήσης ανανεώσιμων καυσίμων όπως το βιοντίζελ και το βιοαέριο).
- Η RED III (τρίτη έκδοση της οδ. ΑΠΕ) περιλαμβάνει αυστηρότερους στόχους για τα κράτη μέλη και πρόσθετα μέτρα για την προώθηση των ΑΠΕ σε διάφορους τομείς, όπως η βιοενέργεια, η θέρμανση, η ψύξη, οι κατασκευές, οι μεταφορές και η βιομηχανία. Επισημαίνει δε τη σημασία προώθησης της ενεργειακής απόδοσης και της προηγμένης χρήσης βιοκαυσίμων.

ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

- Η αξιοποίηση και διάδοση των Α.Π.Ε. αποτέλεσε αντικείμενο της νομοπαραγωγικής διαδικασίας και σε επίπεδο εσωτερικής έννομης τάξης από το 1994 και εφεξής, υπό την έννοια της αντιμετώπισής τους και ως ειδικότερου τομέα της ενέργειας, αλλά και στο πλαίσιο της απελευθερωμένης αγοράς της.
- Με χρονολογική σειρά και αφετηρία το 1994 κατ' αρχάς εκδόθηκαν :



ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

N. 2244/1994, N. 2773/1999, N. 2941/2001

N. 3175/2003

N. 3468/2006

Ειδικό Χωροταξικό ΑΠΕ, 2008

N. 3734/2009 & 3851/2010 (και N. 4414/2016)

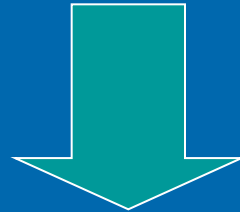
N. 4602/2019 (Φ/Β), N. 4643/2019, N. 4685/2020,
N. 4736/2020, N. 4759/2020 (έκτακτη εισφορά)

N. 4796, 4819, 4821, 4903, 4951/2021 (απλοποίηση)
N. 4685/2020, 5037/2023

Α.Π.Ε.



Ο Ν. 2244/1994



αλλάζει το τοπίο στον τομέα των Α.Π.Ε. εισάγοντας για πρώτη φορά ρυθμίσεις για την εκμετάλλευσή τους στην Ελλάδα και παρέχοντας ισχυρά οικονομικά κίνητρα με σκοπό την προσέλκυση ιδιωτικών κεφαλαίων.



➤ Τα κύρια σημεία του νόμου :

- Επιτρέπεται η παραγωγή και διάθεση ηλεκτρικής ενέργειας από ανεξάρτητους παραγωγούς, εφόσον χρησιμοποιούνται ΑΠΕ.
- Επιβάλλεται στη ΔΕΗ η υποχρέωση να αγοράζει την ενέργεια που παράγεται από ανεξάρτητους παραγωγούς.
- Προσφέρονται ιδιαίτερα ελκυστικές και σχετικά σταθερές τιμές στους ανεξάρτητους παραγωγούς από ΑΠΕ που συνδέονται με τα τιμολόγια των καταναλωτών.
- Παρέχεται σταθερό επιχειρησιακό περιβάλλον με τη σύναψη μακροχρόνιων (10ετών) συμβολαίων αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας.
- Προβλέπονται επιδοτήσεις στο κόστος κατασκευής των σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ (έως και 45%), και τέλος
- Προβλέπεται δανειοδότηση των ανεξάρτητων παραγωγών με ευνοϊκούς όρους.



Ο Ν. 2773/1999



- Σε εναρμόνιση με την ευρωπαϊκή ενεργειακή πολιτική εκδίδεται ο Ν. 2773/1999, που συνιστά μια αξιοσημείωτη προσπάθεια συνολικής ρύθμισης των ζητημάτων της απελευθέρωσης της αγοράς της ηλεκτρικής ενέργειας, συμπεριλαμβανομένης της παραγωγής από Α.Π.Ε.
- Ο Νόμος αυτός καταργεί το κρατικό μονοπώλιο και θεσμοθετεί τον ανταγωνισμό. Περιέχει όμως και διατάξεις προσαρμογής ή και κατάργησης αντίστοιχων διατάξεων του Ν. 2244/94.



➤ Τα κυριότερα σημεία του Ν. 2773/99 :

- Η σύσταση ενός νέου φορέα, της **Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας (Ρ.Α.Ε.)**, που είναι ανεξάρτητη διοικητική αρχή, με διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια, εποπτεύεται δε από τον Υπουργό Ανάπτυξης. Αποτελείται από 5 μέλη με 5ετή θητεία. Και έχει έδρα την Αθήνα.
- Δημιουργείται ένα νέο νομικό πρόσωπο, ο Διαχειριστής του Συστήματος, που είναι ο αποκλειστικός δικαιούχος λειτουργίας και εκμετάλλευσης του Συστήματος Μεταφοράς και διανομής της ηλεκτρικής ενέργειας..
- Η ΔΕΗ μετατρέπεται σε ανώνυμη εταιρεία στο μετοχικό της όμως κεφάλαιο συμμετέχει το Ελληνικό Δημόσιο σε ποσοστό τουλάχιστον 51%. Το αυτό ισχύει και για την ανώνυμη εταιρεία του Διαχειριστή Συστήματος.
- Τέλος, η δημιουργία συνθηκών αγοράς στον τομέα της ηλεκτρο-παραγωγής αναμένεται να επηρεάσει σημαντικά τον τομέα των ΑΠΕ.



Ο Ν. 2941/2001



- Η ανάγκη διευκόλυνσης της ευρείας διάδοσης των Α.Π.Ε. οδήγησε στην έκδοση του Ν. 2941/2001 για την απλοποίηση των σχετικών διαδικασιών αδειοδότησης.
- Βασική μέριμνα του νόμου αυτού αποτέλεσε η τροποποίηση των διατάξεων της δασικής νομοθεσίας, που αποτελούν τη νομική βάση ίδρυσης και λειτουργίας των έργων Α.Π.Ε. εντός του δασικού περιβάλλοντος, ενώ τροποποιήθηκαν και διατάξεις του Ν. 2244/1994.

Οι τροποποιήσεις αυτές υπαγορεύτηκαν από σχετική νομολογία του ΣΤΕ, η οποία επεσήμανε τις συναφείς ελλείψεις.



Ο Ν. 3175/2003



Επομένως, στο όλο αυτό νομοθετικό πλαίσιο προστίθεται και ο Ν. 3175/2003 για την αξιοποίηση του γεωθερμικού δυναμικού και την τηλεθέρμανση. Σκοπός του, σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση, η δημιουργία ενός ανανεωμένου και ενιαίου θεσμικού πλαισίου για την προαγωγή της αξιοποίησης του γεωθερμικού δυναμικού της χώρας καθώς και η κάλυψη του κενού για την τηλεθέρμανση, αλλά και τα υβριδικά συστήματα ΑΠΕ.



➤ Οι παραπάνω νόμοι, σε μια προσπάθεια εξειδίκευσης των διατάξεών τους και αντιμετώπισης καινοφανών ζητημάτων, πλαισιώθηκαν και από πολλές Υπουργικές Αποφάσεις, οι οποίες με τη σειρά τους αντικαταστάθηκαν από νεότερες καθώς το θεσμικό πλαίσιο για τις ΑΠΕ βρισκόταν σε διαρκή εξέλιξη και υπό διαμόρφωση. Αργότερα όμως, με τον ν. 4602/2019 καταργήθηκαν τα πρώτα 13 άρθρα του ν. 3175/2003 και εισήχθησαν νέα άρθρα σχετικά με την έρευνα, εκμετάλλευση και διαχείριση του γεωθερμικού δυναμικού της χώρας.



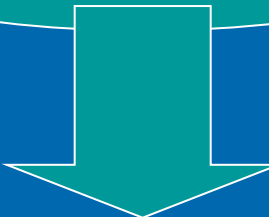
- Πιο συγκεκριμένα, σκοπός των πρώτων 24 άρθρων του νόμου αυτού είναι η δημιουργία των προϋποθέσεων για την ορθολογική αξιοποίηση του γεωθερμικού δυναμικού της χώρας, δηλαδή η έρευνα, εκμετάλλευση και διαχείρισή του. Μάλιστα, γίνεται δεκτό ότι η αξιοποίηση του γεωθερμικού δυναμικού, ως ανανεώσιμης πηγής ενέργειας, προωθεί τη βιώσιμη ανάπτυξη και εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον.



- Το γεγονός της καθυστέρησης ενσωμάτωσης της Οδηγίας 2001/77/ΕΚ αφενός και η ανάγκη διαμόρφωσης ενός συνολικού νόμου για τις ΑΠΕ, είχαν ως αποτέλεσμα την επιτάχυνση των σχετικών νομοθετικών ενεργειών.
- Έτσι, τον Ιούνιο του 2006 ψηφίστηκε και στη συνέχεια δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ ο Ν. 3468/2006 (ΦΕΚ Α΄ 129/27-6-2006) με τίτλο : «Παραγωγή Ηλεκτρικής Ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και Συμπαγωγή Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης και λοιπές διατάξεις».



Ο Ν. 3648/2006



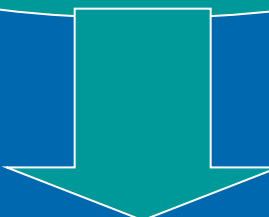
- Με τον νόμο αυτό εισάγεται νέο νομοθετικό πλαίσιο για τη χορήγηση άδειας παραγωγής, εγκατάστασης και λειτουργίας των σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ. Επίσης, ρυθμίζονται νέα ζητήματα, όπως η Τιμολόγηση της Ηλεκτρικής Ενέργειας, ειδική ρύθμιση για την προώθηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από φωτοβολταϊκούς σταθμούς (άρθρο 14) στο πλαίσιο Προγράμματος Ανάπτυξης Φωτοβολταϊκών Σταθμών αλλά και οι εγγυήσεις προέλευσης της παραγόμενης από ΑΠΕ ηλεκτρικής ενέργειας, τομέας που προβλέπεται ρητώς από την Οδηγία 2001/77/ΕΚ.



➤ Αξίζει να σημειωθεί ότι και ο νόμος αυτός δέχθηκε πολλές μεταγενέστερες τροποποιήσεις στα επιμέρους άρθρα του, όπως π.χ. με τους ν. 3851/2010 για την επιτάχυνση της ανάπτυξης των ΑΠΕ και άλλες διατάξεις, ν. 4062/2012 για την ενέργεια από ΑΠΕ και άλλες διατάξεις, ν. 4203/2013 για τις ΑΠΕ και άλλες διατάξεις, ν. 4342/2015 για την ενεργειακή απόδοση και άλλες διατάξεις, ν. 4414/2016 για το νέο καθεστώς στήριξης των σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ και άλλες διατάξεις, ν. 4495/2017 για τον έλεγχο δομημένου περιβάλλοντος και άλλες διατάξεις, ν. 4546/2018 για το πλαίσιο θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού και άλλες διατάξεις, ν. 4602/2019 για το γεωθερμικό δυναμικό και άλλες διατάξεις, ν. 4643/2019 για την απελευθέρωση της αγοράς ενέργειας και άλλες διατάξεις, ν. 4685/2020 για τον εκσυγχρονισμό της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και ν. 5037/2023.



Ο Ν. 3851/2010



- **με τίτλο :**
- **«Επιτάχυνση της ανάπτυξης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και άλλες διατάξεις σε θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής»**



➤ Σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση του νόμου αυτού προκειμένου να επιτευχθούν οι δεσμευτικοί ευρωπαϊκοί στόχοι μέχρι το 2020 θα πρέπει να προστίθενται ετησίως 1000 MW εγκατεστημένης ισχύος ΑΠΕ στη χώρα μας.



➤ Ο Ν. 3851/2010 αποσκοπεί να επιφέρει ριζικές τροποποιήσεις στο ισχύον αδειοδοτικό θεσμικό πλαίσιο, να εξορθολογίσει και κυρίως να επιταχύνει τις διαδικασίες, ώστε να ενισχυθεί η διείσδυση των ΑΠΕ στο ενεργειακό εθνικό ισοζύγιο και κυρίως να επιτευχθεί ο εθνικός δεσμευτικός στόχος του 20% έως το 2020. Διευκρινίζεται μάλιστα ότι ο στόχος αυτός αντιστοιχεί στην εγκατάσταση τουλάχιστον 8.000-10.000 νέων MW ΑΠΕ, συνολικά μέχρι το 2020.



➤ Ο Ν. 3851/2010 ΚΑΙ ΟΙ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΠΕΦΕΡΕ

➤ Τροποποίηση του αρ. 1 Ν. 3468/2006

«Η προστασία του κλίματος, μέσω της προώθησης της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ, αποτελεί περιβαλλοντική και ενεργειακή προτεραιότητα **υψίστης** σημασίας για τη χώρα»



➤ **Άρθρο 1 :** Ορίζεται εθνικός δεσμευτικός στόχος 20% για τη συμμετοχή των ΑΠΕ στην κάλυψη της τελικής κατανάλωσης ενέργειας το 2020 αντί του 18% που προβλέπει η Οδηγία 28/2009. Καθορίζονται μάλιστα αντίστοιχοι εθνικοί στόχοι :

- ❖ 40% κατ' ελάχιστο για τη συμμετοχή της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ΑΠΕ στην ακαθάριστη κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας μέχρι το 2020,
- ❖ 20% κατ' ελάχιστο για τη συμμετοχή των ΑΠΕ στην τελική κατανάλωση ενέργειας για θέρμανση και ψύξη μέχρι το 2020,



- Απλοποιείται η διαδικασία έκδοσης της **άδειας παραγωγής έργων ΑΠΕ.**
- Αφορά πλέον την τεχνικοοικονομική επάρκεια των έργων και αποσυνδέεται από την διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης, η οποία έπεται. **Εκδίδεται από τη Ρ.Α.Ε.** και όχι από το Υπουργείο Ανάπτυξης, υπό τους ειδικότερους όρους του άρθρου 2 του Ν. 3851/2010, όπως ισχύει .



- Συγχωνεύονται σε μια διαδικασία η Π.Π.Ε.Α. και η Ε.Π.Ο.
- Μετά την έκδοση της άδειας παραγωγής ο φάκελος και η οικεία ΜΠΕ υποβάλλονται στην αρμόδια για την περιβαλλοντική αδειοδότηση Αρχή.
- Δημιουργείται στο πρώην ΥΠΕΚΑ και νυν ΥΠΕΝ Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επενδύσεων ΑΠΕ, στα πρότυπα «φορέα μιας στάσης (one-stop shop)» [άρθρο 20 ν. 3468/2006, όπως ισχύει]..



Τροποποίηση διατάξεων Ν. 3468/2006 για τα θαλάσσια αιολικά πάρκα

- ❖ Ειδικά σχέδια κατόπιν Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης, που εγκρίνονται με Π.Δ. (καθορίζεται η ακριβής θέση & η έκταση)
- ❖ Άδεια εγκατάστασης με απόφαση ΥΠΕΚΑ
- ❖ Προκήρυξη ανοικτού δημόσιου διαγωνισμού
- ❖ Ε.Π.Ο κατά τον Ν. 1650/1986
- ❖ Άδεια λειτουργίας ΥΠΕΚΑ

ΟΜΩΣ ο νομοθέτης αργότερα με τον ν. 4030/2011 προέβλεψε την αναστολή υποβολής νέων αιτήσεων χορήγησης άδειας ηλεκτροπαραγωγής από θαλάσσιες αιολικές εγκαταστάσεις, ανακόπτοντας έτσι κάθε προσπάθεια ανάπτυξης του τομέα αυτού.



➤ Τροποποίηση διατάξεων Ν. 1650/1986

❖ «Με τη θέσπιση των κατάλληλων μέτρων προωθούνται **ΚΑΤΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ** οι ΑΠΕ ως μέσο για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής(αρ. 8)

➤ Επιτρέπονται οι ΑΠΕ σε αγροτικές γαίες υψηλής παραγωγικότητας (εξαίρεση στην Αττική και στα ήδη εγκριθέντα ΓΠΣ ή ΣΧΟΟΑΠ, όπου επιτρέπονται Φ/Β εγκατεστημένης ισχύος μικρότερης ή ίσης του 1 MW).

➤ Ειδική μνεία για τα Φ/Β σε ΓΥΠ (να μην υπερβαίνουν το 0,8% του συνόλου των καλλιεργούμενων εκτάσεων της κάθε Περιφερειακής Ενότητας) [αρ. 56 Ν. 2637/1998, όπως ισχύει].



➤ Ο Ν. 4685/2020

- Πριν την έκδοση του νόμου αυτού μεσολάβησαν νόμοι με σημαντικές διατάξεις για τον τομέα των ΑΠΕ. Μεταξύ αυτών αναφέρονται : ν. 4203/2013 για τις ΑΠΕ και άλλες διατάξεις, ν. 4342/2015 για την ενεργειακή απόδοση και άλλες διατάξεις, ν. 4414/2016 για το νέο καθεστώς στήριξης των σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ και άλλες διατάξεις, ν. 4495/2017 για τον έλεγχο δομημένου περιβάλλοντος και άλλες διατάξεις, ν. 4546/2018 για το πλαίσιο θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού και άλλες διατάξεις, ν. 4602/2019 για το γεωθερμικό δυναμικό και άλλες διατάξεις, ν. 4643/2019 για την απελευθέρωση της αγοράς ενέργειας και άλλες διατάξεις. Αλλά και μετά τον ν. 4685/2020 έχουν εκδοθεί αρκετοί νόμοι για τις ΑΠΕ που τροποποιούν προγενέστερους, όπως ενδεικτικά οι νόμοι 4796, 4819, 4821, 4903, 4951/2021 που επιφέρουν απλοποίηση των σχετικών διαδικασιών.



➤ Ο Ν. 4951/2022

- Τα ζητήματα τα σχετικά με την αδειοδότηση των έργων ΑΠΕ ρυθμίζονται με τον πιο πρόσφατο Ν. 4951/2022 (ΦΕΚ Α 129/4.7.2022), όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του κυρίως από τους Ν. 5037/2023 και Ν. 5106/2024.
- Ο Ν. 4951/2022, εμπεριέχει ένα σύνολο ρυθμίσεων αναδιάταξης των διαδικασιών έκδοσης αδειών για τις ΑΠΕ, για τις δραστηριότητες παραγωγής και αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς επίσης και για την ανάπτυξη «πιλοτικών θαλάσσιων πλωτών φωτοβολταϊκών σταθμών».



➤ Ο Ν. 4951/2022

- Μέσω του εν λόγω νέου νομοθετικού πλαισίου, επιλύονται θέματα εκτάκτων ρυθμίσεων για λόγους αντιμετώπισης της ενεργειακής κρίσης, ενώ παρατίθεται μία σειρά επιμέρους παρεμβάσεων στην αγορά προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας.
- Επιπρόσθετα, λόγω του έντονα γραφειοκρατικού και χρονοβόρου χαρακτήρα της προϋπάρχουσας διαδικασίας έκδοσης αδειών για τη χρήση των ΑΠΕ, με τις εν λόγω νέες νομοθετικές διατάξεις επέρχεται απλούστευσή τους, σε συνδυασμό με τη δυνατότητα ηλεκτρονικής υποβολής των απαιτούμενων δικαιολογητικών.



- ❖ Στην πρόκληση των Α.Π.Ε. και της προώθησης των τεχνικών έργων αξιοποίησής τους το ελληνικό θεσμικό πλαίσιο ήρθε και πάλι αντιμέτωπο με την έλλειψη ενός εθνικού χωροταξικού σχεδιασμού και την αδυναμία υλοποίησης έστω περιφερειακών χωροταξικών σχεδίων, που να εμπεριέχουν και τα έργα αυτά. Έλλειψη, που επίσης επισημαίνει με έντονο τρόπο η νομολογία (ΣτΕ 2569/2004).
- ❖ Πράγματι, παρά το ότι εκδόθηκε ο Ν. 2742/1999, εντούτοις αυτός δεν ενεργοποιήθηκε, όπως θα αναμενόταν. Ειδικότερα, σε σχέση με τον επίδικο τομέα (έργα Α.Π.Ε.), ήδη είχε επισημανθεί η αναγκαιότητα εκπόνησης εθνικού ή έστω περιφερειακών χωροταξικών σχεδίων, προκειμένου να αποφευχθεί η ασφυκτική συγκέντρωσή τους σε συγκεκριμένες γεωγραφικές ενότητες, αλλά η διασπορά τους στον ευρύτερο χώρο.



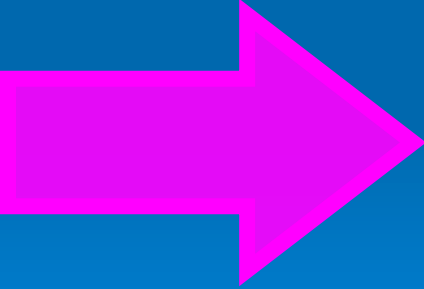
- Μέσα από αυτήν τη συνοπτική παράθεση του εθνικού νομοθετικού πλαισίου επιβεβαιώνεται ότι αυτό, υπό το κράτος χρονικών πιέσεων, προέβη σε επιμέρους αποσπασματικές ρυθμίσεις, εν όψει αντιμετώπισης επείγουσών περιπτώσεων οικονομικών επενδύσεων σε έργα Α.Π.Ε. ή λόγω νομολογιακών δεδομένων.
- Έτσι, η διείδυση και αξιοποίηση των Α.Π.Ε. δεν τροφοδότησε και την εκπόνηση μιας εθνικής στρατηγικής σε βάθος χρόνου, αλλά αντιμετωπίστηκε ως μια επείγουσα περίπτωση σε άμεσο χρονικό ορίζοντα. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα η ελληνική έννομη τάξη να επιδοθεί σ' έναν αγώνα δρόμου αλλεπάλληλων νομοθετικών παρεμβάσεων και απομακρύνθηκε από την ιδέα και το όραμα ενός ενιαίου και ολοκληρωμένου νόμου, που θα εμπεριέχει και το σκέλος της χωροταξικής ένταξης των συναφών έργων.



- Και ναι μεν η έκδοση του **N. 3468/2006** κινείται προς την κατεύθυνση της συνολικής ρύθμισης των ζητημάτων ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ και προβαίνει σε ενσωμάτωση της Οδηγίας 2001/77/ΕΚ, πλην όμως το ζητούμενο της χωροταξικής ένταξης των σχετικών έργων εξακολουθούσε να παραμένει.
- Βέβαια ήδη η σχετική νομολογία του ΣτΕ είχε αποφανθεί για την αναγκαιότητα εκπόνησης προηγούμενου χωροταξικού σχεδιασμού για τα έργα ΑΠΕ, ακυρώνοντας σημαντικά έργα στην Πελοπόννησο (**ΣτΕ 2569/2004**).



➤ Αποτέλεσμα αυτής της σημαντικής νομολογίας ιδιαίτερα για το χωροταξικό σκέλος των έργων Α.Π.Ε. είναι ότι η Διοίκηση προέβη εκτός από τη σύνταξη του Ν. 3468/2006 και σε μια άλλη κομβική κίνηση :

➤
➤
➤  την εκπόνηση του Ειδικού Χωροταξικού για τις Α.Π.Ε



- Οι κινήσεις αυτές της Διοίκησης, που στην ουσία «επιβλήθηκαν» από τη νομολογία, είχαν ως αποτέλεσμα την υιοθέτηση του Ειδικού Πλαισίου το 2008 (ΕΠΧΣΑΑ) επιφέροντας σημαντικές αλλαγές στο τοπίο των ΑΠΕ.
- Ταυτόχρονα, λόγω των επενδυτικών πιέσεων, επήλθε τροποποίηση του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου και διαμορφώθηκε ένα νέο, με σκοπό την απλοποίηση των διαδικασιών αλλά και την άρση εμποδίων για τη διευκόλυνση των επενδύσεων με σημαντικές υποχωρήσεις στην περιβαλλοντική προστασία.



ΑΠΕ και Ν. 4685/2020

- Ορισμοί:
- Άδεια Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας ή Άδεια Παραγωγής
- Βεβαίωση Παραγωγού Ηλεκτρικής Ενέργειας από Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α.
- Διαδικασία Αδειοδότησης Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α.
- Ηλεκτρονικό Μητρώο Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας από Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α.
- Φορέας Αδειοδότησης Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α.



- Ο νόμος 4685/2020 με τίτλο «Εκσυγχρονισμός περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών 2018/844 και 2019/692 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και λοιπές διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 92/07-05-2020), έφερε μεγάλες αλλαγές σχετικά με τις περιβαλλοντικές αδειοδοτήσεις, τις αδειοδοτήσεις εγκαταστάσεων παραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ και την έγκριση επενδύσεων σε ΑΠΕ.
- Ο Ν. 4685/2020 έχει ήδη τροποποιηθεί αρκετές φορές.



ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ

- Α΄ φάση αδειοδότησης δραστηριοτήτων ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ

 Αίτηση για Άδεια Παραγωγής
σε 2 μήνες


Χορηγείται από τη ΡΑΕ

(ΡΑΑΕΥ)

Με κριτήρια: την εθνική ασφάλεια, την προστασία της δημόσιας υγείας και ασφάλειας, της ενεργειακής αποδοτικότητας του έργου, της διασφάλισης παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας και προστασίας των πελατών κ.ά. (ν. 3468/2006)



- Οι αλλαγές του ν. 4685/2020
- Απλοποίηση κι επιτάχυνση της διαδικασίας
- 1. Αντικατάσταση της Άδειας Παραγωγής με τη Βεβαίωση Παραγωγού ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ χορηγείται από τον Φορέα Αδειοδότησης ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ για 25 χρόνια με δυνατότητα ισόχρονης παράτασης
- 2. Ψηφιοποίηση της όλης διαδικασίας



- Υποβολή αίτησης για λήψη βεβαίωσης σε Ειδικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Παραγωγών Ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ που τηρεί η ΡΑΕ (άρθρο 20)
- Το Μητρώο αυτό συγχρονίζεται με τα πληροφοριακά συστήματα των εμπλεκόμενων φορέων
- Η Βεβαίωση χορηγείται με τις εξής προϋποθέσεις : προστασία της εθνικής ασφάλειας, της δημόσιας υγείας, η θέση του έργου να συμμορφώνεται με το Ειδικό Χωροταξικό των ΑΠΕ (ΕΠΧΣΑΑ), η σύνδεση του έργου να μην αφορά περιοχή με κορεσμένο δίκτυο, να μην υπάρχει υπέρβαση της φέρουσας ικανότητας του ΟΤΑ εγκατάστασης του έργου



- Καταβολή εφάπαξ τέλους υποβολής Αίτησης
- Υπέρ του Φορέα Αδειοδότησης
Ίσου με 60 ευρώ/ MW (άρθρο 16)
- Εφάπαξ καταβολή τέλους έκδοσης Βεβαίωσης (άρθρο 17)
- Από την υποχρέωση καταβολής τέλους εξαιρούνται οι Αυτοπαραγωγοί
- Το τέλος μπορεί να καταβάλλεται σε 2 δόσεις



- Επίσης, για τη χορήγηση Βεβαίωσης Παραγωγού ή Βεβαίωσης Ειδικών Έργων, απαιτείται η προσκόμιση «Εγγυητικής Επιστολής Βεβαίωσης Παραγωγού».
- Το ύψος της Εγγυητικής Επιστολής Βεβαίωσης Παραγωγού ορίζεται σε τριάντα πέντε χιλιάδες (35.000) ευρώ ανά μεγαβάτ (35.000€/MW) μέγιστης ισχύος παραγωγής. Το συνολικό ποσό της απαιτούμενης για τον σταθμό Εγγυητικής Επιστολής, δύναται να καλύπτεται από περισσότερες της μίας Εγγυητικές Επιστολές (άρθρο 11^Α Ν. 4685/2020, όπως ισχύει)



- Η Βεβαίωση εκδίδεται ηλεκτρονικά μέσω του Ηλεκτρονικού Μητρώου και δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του Φορέα Αδειοδότησης.
- Η Βεβαίωση περιλαμβάνει εκτός των άλλων, ειδικά για αιολικούς σταθμούς, τον αριθμό των ανεμογεννητριών (Α/Γ) και τη διάμετρο της φτερωτής της κάθε ανεμογεννήτριας, καθώς και τον αριθμό των ισοδυνάμων τυπικών ανεμογεννητριών που αντιστοιχούν στο πλήθος και τα χαρακτηριστικά των Α/Γ του έργου, για τον υπολογισμό του ποσοστού κάλυψης της **φέρουσας ικανότητας** του Ο.Τ.Α. εγκατάστασής τους.



Επιτάχυνση διαδικασιών

- Υποβολή αιτήσεων το πρώτο δεκαήμερο Φεβρουαρίου, Ιουνίου, Οκτωβρίου (3 κύκλοι)
- Εντός 5 ημερών ανάρτηση στην ιστοσελίδα του Φορέα Αδειοδότησης
- 15 ημέρες για υποβολή αντιρρήσεων
- Έως 15 ημέρες για υποβολή απόψεων επί αντιρρήσεων
- Έως 20 ημέρες για έκδοση Βεβαίωσης από Πρόεδρο Φορέα Αδειοδότησης



➤ Βεβαίωση άδειας παραγωγής



ΑΕΠΟ



Άδεια εγκατάστασης



Άδεια λειτουργίας

- Αυτοδίκαιη παύση της ισχύος της βεβαίωσης εάν εντός 6 μηνών δεν κατατεθεί αίτηση για ΑΕΠΟ και εντός 18 μηνών για έργα με Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση (ΕΟΑ). Οι προθεσμίες μπορεί να παρατείνονται μέχρι 24 μήνες



➤ Εισάγεται ο θεσμός του Τέλους Δέσμευσης Φυσικού Χώρου Εγκατάστασης

- ❖ Καταβάλλεται όταν δηλωθεί στο Ηλεκτρονικό Μητρώο η πρόθεση ολοκλήρωσης του έργου για κάθε μήνα παράτασης



- **Αποκατάσταση περιβάλλοντος στο τέλος του κύκλου ζωής μιας επένδυσης (αρ. 130)**
- **Με απόφαση του Υπ. ΠΕΝ καθορίζονται:**
- **Τα μέτρα πρόληψης και αποκατάστασης**
- **Εξειδικεύονται οι σχετικές υποχρεώσεις**



- **Επιπλέον για πρώτη φορά εισάγεται διάταξη για την προώθηση εγκατάστασης σταθμών αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας (άρθρο 11 Δ Ν. 4685/2020, όπως ισχύει).**



- Ο τομέας των ΑΠΕ χρειάστηκε πολλές φορές την παρέμβαση του νομοθέτη, προκειμένου ν'αντιμετωπίσει τα σοβαρά ζητήματα από την εναρμόνιση με το οικείο ενωσιακό πλαίσιο και τη συμμόρφωση με τις ενωσιακές αλλά και διεθνείς δεσμεύσεις της χώρας (βλ. ενδεικτικά μεταξύ άλλων και το Ν. 4001/2011 για τη λειτουργία Ενεργειακών Αγορών Ηλεκτρισμού και Φυσικού Αερίου, για Έρευνα, Παραγωγή και δίκτυα μεταφοράς Υδρογονανθράκων και άλλες ρυθμίσεις, όπως ισχύει μετά από μεταγενέστερες τροποποιήσεις και με τον οποίο ενσωματώθηκαν οι οδηγίες 2009/72 και 2009/73 για την οργάνωση των ενεργειακών αγορών).



- Γενικότερα, το νομοθετικό τοπίο των ΑΠΕ ξεκίνησε με μικρό αριθμό νομοθετικών παρεμβάσεων και στη συνέχεια κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης αλλά και μέχρι σήμερα χαρακτηρίζεται από μεγάλη νομοπαραγωγική διαδικασία και πληθώρα διατάξεων, για τις οποίες απαιτείται μια ενιαία κωδικοποίηση.
- Επιπλέον, αυτό που έχει ιδιαίτερη σημασία είναι ότι η εθνική νομοθεσία ΑΠΕ συνδέεται ρητώς πλέον με την ευρύτερη νομοθεσία για το κλίμα, γεγονός που αντικατοπτρίζεται στο Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) του 2019 και σε κάθε μεταγενέστερο εθνικό νόμο για το κλίμα.



- όπως στον εθνικό κλιματικό νόμο 4936/2022. Με τον νόμο αυτό εισάγεται ο μακροπρόθεσμος στόχος της κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050 με ενδιάμεσους κλιματικούς στόχους για το 2030 και 2040 τη μείωση των καθαρών ανθρωπογενών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 55% και 80% αντίστοιχα, σε σύγκριση με τα επίπεδα του έτους 1990, λαμβάνοντας υπόψη τις προβλέψεις του ΕΣΕΚ.

